

Sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi kanununun mimarı

Tıp bilimleri felsefe doktoru Nusret Hasan Fişek

Derleyen: Yasemin K. Şahinkaya

Prof. Dr. Nusret H. Fişek, 1914 yılında İstanbul'da doğdu. 1932'de, Kabataş Erkek Lisesi'nden mezun oldu. 1938 yılında birincilikle bitirdiği İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ndeki son beş yılı, 1933 Üniversite Reformu aydınlanmasına denk düşer.

1941 yılında aynı Üniversite'de Bakteri-yoloji İhtisası'nı tamamlayan Prof. Dr. Nusret H. Fişek, 1946'da Hayati Tıbbi ve Gıda Kimya Mütahassısı (Biyokimya Uzmanı) oldu, 1952'de ise Harvard

Üniversitesi'nden Tıp Bilimlerinde doktora derecesi aldı. Kendisi; tıp bilimleri felsefe doktoru olan ilk Türk'tür. 1955 yılında Biyokimya doçenti, 1966 yılında ise Halk Sağlığı profesörü oldu. Tetanoz toksoidi konusunda yaptığı özgün çalışma ile uluslararası başarı kazandı. Biyokimya dalında ise laboratuvarlar kurdu ve geliştirdi.

Sağlıklı yaşam hakkı

Prof. Dr. Nusret H. Fişek, sağlıklı yaşamın bir insan hakkı olduğunu savunmuş; tüm bilimsel çalışmalarını ve uygulamalarını herkese nitelikli sağlık hizmeti ulaşması hedefine yöneltmiştir. Savaş

döneminin sona ererek insan gücü ihtiyacının azaldığını ve tıptaki gelişmeler sonucu ortaya çıkan hızlı nüfus artışı sorununu ülkemizde ilk fark eden ve bu konuda harekete geçen bilim insanı yine Dr. Nusret Fişek olmuştur. Bu konuya yönelmesindeki en önemli ivme, aşırı doğurganlığın ve çağdışı yöntemlerle hamileliğe son vermek isteyen kadınların sağlığının dramatik bir biçimde bozulmasıdır. Hızlı nüfus artışıyla sağlık, sosyal ve ekonomik sorunların bağlantısını kurarak bir dizi araştırmaya önderlik etmiştir. 1958 -1960 yıllarında yerel düzeyde yapılan bu çalışmaların bulguları, ülkemizde daha önce egemen olan nüfus artırıcı politikaların de-

Sağlığı bir insan hakkı sayan Prof. Dr. Nusret H. Fişek, 1983 yılında Türk Tabipleri Birliği başkanlığı görevini kabul ederek bu meslek örgütünü, başkanlığını yaptığı altı yıl içinde demokrasi mücadelesi veren seçkin bir toplum örgütü haline getirmiştir.

ğıştırılmasına kaynaklık etmiştir.

Demografi ve Halk Sağlığı disiplinlerinin ortak sorun alanlarını saptayan Prof. Dr. Nusret H. Fişek, doğumlarla ölümler hakkında sağlıklı veri toplamasının önemine dikkat çekmiştir. Daha 1960'lı yıllarda nüfus ve aile planlaması programlarının kadın sağlığı ve kadın hakları çerçevesinde ele alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Dr. Fişek; bunu gerçekleştirmek üzere planlamacıların da içinde olduğu bir çalışma grubu oluşturarak kapsamlı bir kampanya başlatmış, gazetelere onlarca yazı yazmış ve konuyla ilgili din yetkililerinin desteğini almıştır.

Nüfusbilim sözlüğü

Prof. Dr. Nusret H. Fişek, 1967 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde 'Nüfus Etüdüleri Enstitüsü'nde beş yıl boyunca müdürlük yapmıştır. Bu süre içinde bir yandan insan yetiştirmiş, bir yandan farklı bilim dallarında faaliyet gösteren uzmanlar ve kuruluşlar arası ilişkiler sağlamış, araştırmalar yürüterek sağlıklı bir veritabanı oluşturmuş, bir yandan da 'Nüfusbilim Sözlüğü'nün oluşturulmasına önyak olarak demografideki kavramlara Türkçe karşılıklar bulunması için katkılarda bulunmuştur. Ayrıca gebeliği önleyici yöntemlerle ilgili halk eğitimi çalışmalarının hem kadınlara hem de erkeklere yönelik olarak yapılmasını sağlamıştır. Nüfus sorunu ve buna bağlı olarak sağlık hizmetlerinin

örgütlenmesi konusunda 1960 yılında Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın 'sağlık sektörü' kısmını hazırlayarak planlılardan uygulayıcılara kadar birçok insanı eğitmiştir.

Doğru kararlar alabilmek için güvenilir bilgi toplamanın gerekliliğini iyi bilen bir kişi olarak Prof. Dr. Nusret H. Fişek, ilk olarak 1963 yılında yapılmaya başlanan ülke çapındaki nüfus ve nüfus-sağlık ilişkilerini ortaya koyan araştırmalarının (Türkiye Nüfus Araştırması) yönlendiricisi ve uygulayıcısı olarak konunun öneminin ülkemizde kavranmasında en büyük rolü oynayan kişilerden biridir. Demografi eğitiminin sağlıklı ve kaliteli olması için yurtdışından konusunda uzman olan kişilerin Enstitü'ye getirilmesi için gayret göstermiştir. Eğitim ve araştırmalarda kalitenin yükseltilmesini sağlayan bu tutumun yanında, Prof. Dr. Nusret H. Fişek, öğrencilerin pek çoğuna da yurtdışında eğitim yapma olanağı yaratmıştır. H.Ü.Nüfus Etüdüleri Enstitüsü'ndeki 'Dokümantasyon Merkezi'nin kurulması onun çaba ve destekleri ile sağlanmış olup, bu merkez halen ülkemizde konusunda tek ve en büyük bilgi kaynağı olma durumunu korumaktadır.

Herkese yaygın ve nitelikli sağlık hizmeti

Prof. Dr. Nusret H. Fişek "herkese yaygın ve nitelikli sağlık hizmeti" anlayışının yansıması olan Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun'un mimarı olmuştur. 1961 yılında kabul edilen 224 sayılı bu yasa, sağlık yönetimi ve toplum katılımı açısından son derece ileri bir konumdadır. Sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi, bir 'düş'ü. Yasanın gerekçe metninde bu düşü gerçekleştirilen ülkeler olarak Sovyet Rusya ve İngiltere örnek olarak gösteriliyordu. Nusret Fişek'in bu düş ve eylemi, koruyucu hekimliği ve çevre sağlığını ön plana çıkarmıştır. Böylece, ülkenin en ücra köşelerine kadar sağlık hizmetinin yayılmasını sağlamaya çalışmıştır. Alma-ata bildirgesinden 15 yıl önce ortaya konan bu proje gerçekten günün şartlarında değerlendirildiğinde, ileri görüşlü bir projeydi. Bu uygulama 1980 yılına kadar pilot uygulamalarla yaygınlaştırılmış, son olarak aralarında İstanbul'un da bulunduğu 20 ilde 80'lerden sonra uygulamaya konmuştur. Sosyalizasyonun beklenen sonucu vermede yetersiz kalması konusunda tartışmalar, suçlamalar bugüne değin süregelmiştir.

1960 yılında Refik Saydam Hıfzıssıhha Okulu Müdürlüğü görevinin yanında, Sağlık Bakanlığı Müsteşarlığı'nı da yürütmesi istenmiştir. 1965 yılına değin çeşitli bakanlar ile çalıştıktan sonra, Faruk Sükan'ın Sağlık Bakanlığı dönemin-

de müsteşarlıktan alınmış; Danıştay kararı ile görevine geri dönmüştür. Yeniden müsteşarlık görevinden alınmasının ardından yeniden Danıştay kararıyla müsteşarlığa dönmüş; ancak kendi isteğiyle bu görevini bırakmıştır. 1963 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde kurulmuş olan Toplum Hekimliği Enstitüsü'nün Müdürlüğü'ne geçmiştir. 1965 yılında Etimesgut Sağlık Eğitim ve Araştırma Bölgesi'nin, 1975 yılında ise Çubuk Sağlık Eğitim ve Araştırma Bölgesi'nin kurulmasını sağlamıştır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ile birlikte gerçekleştirilen bir projeye, Enstitü'nün içinde 'Hacettepe Üniversitesi - Dünya Sağlık Örgütü Hizmet Araştırma ve Araştırmacı Yetiştirme Merkezi' oluşturulmuştur. Bu Enstitü 1982 yılında Yüksek Öğretim Kurumu'nun kararıyla kapatılmıştır.

Hekim hakları

Hacettepe Tıp Fakültesi'nin kurulmasında ve gelişmesinde büyük katkıları olan Prof. Dr. Nusret H. Fişek, tıp eğitiminin niteliği üzerinde önemle durmuştur. Nitelikli teorik bilgiyi gerekli görmekle birlikte uygulamalı eğitim olmaksızın yetersiz kalacağını düşünmektedir. Ayrıca tüm sağlık personelinin, hizmet verilecek bölgeye ve sağlık hizmetinin niteliğine göre ayrı bir uyum eğitimi programından geçirilmesi gerektiğini de öngörmüştür. Hekimlerin; yaşam boyu eğitim programlarıyla bilgilerini tazelemeleri, teknolojiye ve bilimsel gelişmelere uyum sağlamaları ve halkın sağlık sorunlarından haberdar olup çözüm üretmeleri gerektiğini düşünmektedir. Sağlık planlamasının halkın hekim kullanma alışkanlığına, ülkenin istihdam gücüne ve ihtiyacına göre planlanması gerektiğini düşünmektedir. Hekimlerin, yeterli altyapısı, öğretim üyesi, araç ve gereci bulunmayan fakültelerde eğitim görmesinin yanlış olduğuna defalarca dikkat çekmiştir. Hekimler, mesleklerini ekonomik bir araç olarak görmemeli, topluma karşı hizmeti birincil ödev olarak benimsemeli ve çalışma saatlerini çok iyi değerlendirmelidirler. Böyle bir yaklaşımla sağlık hizmetleri sosyalleştirilebilecek ve hekimlik düzeyinin yükselmesine katkıda bulunulabilecektir. Prof. Dr. Nusret H. Fişek, sağlık hizmetlerinde hekimin yalnız başına görev yapan biri olmadığını ve çalışma grubuyla birlikte değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymuş, ekip çalışmasının, çağdaş sağlık anlayışının bir parçası olduğuna dikkat çekmiştir.

Ölüm cezalarına karşı...

Sağlığı bir insan hakkı sayan Prof. Dr. Nusret H. Fişek, 1983 yılında Türk Tabipleri Birliği başkanlığı görevini kabul ederek bu meslek örgütünü, başkanlığını yaptığı altı yıl içinde demokrasi mücadelesi veren seçkin bir toplum örgütü-

tü haline getirmiştir. Örgütü'nün başında, 1980'li yılların baskıcı günlerinde idam cezalarına ve ölüm cezalarının yerine getirilmesinde doktorlara görev verilmesine karşı çıkmış; TBMM'de onay bekleyen kesinleşmiş ölüm cezası kararlarının yerine getirilmesini engellemekte önemli bir rol oynamıştır (1984 yılından beri Türkiye'de ölüm cezası uygulanmamaktadır). Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nın açtığı davaya karşı bilimi, tıp meslek ahlakını, barışı, demokrasiyi ve insan haklarını savunan Prof. Dr. Nusret H. Fişek, işkencelere karşı çıkarak cezaevlerinde yaşanan sorunlarla yakından ilgilenmiş, Nükleer Tehlikeye Karşı Barış ve Çevre için Hekimler Derneği'nin, Atatürkçü Düşünce Derneği'nin ve İnsan Hakları Derneği'nin kurucu üyesi olmuştur.

Türk Tabipleri Birliği, onun başkanlığı döneminde birçok girişime imza atmıştır. Kamu kuruluşu niteliğinde, hükümetten bağımsız bir kuruluş olan Türk Tabipleri Birliği'nin yasasından gelen yetkilerinden yararlanarak, bir yandan

üyelerinin hak ve çıkarlarını korurken, öte yandan halk sağlığına katkısını sağlamak için yürürlüğe konulan bu programlar 'üretici etkinlikler' olarak nitelenmiştir. Merkez Konseyi'ne bağlı olarak kurulan kollar (İşçi Sağlığı Kolu, Pratisyen Hekimlik Kolu, Sendikalaşma Kolu, İnsan Hakları Kolu, Özlük Hakları Kolu vb), bir yandan programlar uygulamaya koymuş ve kongreler gerçekleştirirken; öte yandan yerel tabip odaları düzeyinde de eş-kolların oluşmasını sağlamıştır.

Meslek ahlakı

Prof. Dr. Nusret H. Fişek, yaşamının son diliminde 'insan hakları sorunları ve tıp meslek ahlakı' konuları ile çok yakından ilgilenmiştir. Ulusal ve uluslararası platformlarda sunduğu bildiriler, TTB'nin özellikle 'herkese sağlık' ve 'cezaevi koşullarının geliştirilmesi' çabalarına ek olarak yeni bir 'Tıbbi Deontoloji Tüzüğü' (Tıp Meslek Ahlak Kuralları Tüzüğü) hazırlamış ve kendisinin de üyesi olduğu Yüksek Sağlık Şurası'nın

(Sağlık Bakanlığı'na bağlı) gündemine sokmuştur. Ne yazık ki, ilerlemiş hastalığının etkinliğini kısıtlaması ve dönemin yetkililerinin tutumu bu taslağın tüzük haline getirilmesini sağlayamamıştır. Nusret Fişek'in ardından TTB'nin önceliklerini halk sağlığı ve hekim sorunlarının dışına kaydırmaması da sürece olumlu etki yapmamıştır.

Türkçe ve yabancı dilde çok sayıda bilimsel çalışması bulunmaktadır. Prof. Dr. Nusret H. Fişek 3 Kasım 1990'da vefat etmiştir.

Kaynaklar

www.fisek.org.tr
www.sansursuz.com

Prof. Dr. Nusret Hasan Fişek (21 Kasım 1914 - 3 Kasım 1990)

- Türk siyaset ve bürokrasi tarihinde en popüler ve yaptırım gücü en fazla müsteşardır.
- 1933 Üniversite Reformu'nun mezun ettiği ilk kuşaktan olan Prof. Dr. Nusret H. Fişek, bu ilerici yaklaşımı, bütün yaşamı boyunca korumuştur. Tüm insanların sağlık hakkı için savaşım vermiştir.
- Tüm yaşamını, gücünü, bilgisini ve olanaklarını paylaşmaya; herkese sağlık hizmetinin ulaştırılması için savaşmaya adanmıştır.
- Her dönem, sağlıklı yaşam için nerede bir hizmet gereksinimi varsa oraya koşmuştur. Onun için de, Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü Aşı ve Kontrol Laboratuvarı Şefliği'nden Sağlık Bakanlığı Müsteşarlığı'na, Üniversite Öğretim Üyeliği'nden Türk Tabipleri Birliği Başkanlığı'na kadar birçok yerde çalışmıştır.
- Savaşımındaki önemli köşetaşlarından ikisi 'Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun' ile 'Nüfus Planlaması Kanunu'nun çıkarılmasıdır. Sağlık Bakanlığı Müsteşarlığı dönemindeki bu kalıcı yapıtlarını, Üniversite'de de Toplum Hekimliği ve Nüfus Etüdüleri Enstitüleri'ni kurarak bütünlemiştir.
- Refik Saydam Merkez Hıfzıssıhha Enstitüsü Aşı Kontrol Laboratuvarı şefliği, Avrupa Biyolojik Standardizasyon Birliği Ekspert Komitesi Üyeliği, Dünya Sağlık Örgütü Danışmanlığı ve Yönetim Kurulu Üyeliği, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyokimya Öğretim Üyeliği, Refik Saydam Hıfzıssıhha Okulu Müdürlüğü, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Müsteşarlığı, Hacettepe Üniversitesi Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesi Dekanlığı, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etüdüleri Enstitüsü Kurucu Müdürlüğü, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanlığı, International Editorial Advisory Committee of the Population Information Program of the George

Washington University Medical Center Üyeliği, Dünya Nüfus Araştırmasının değerlendirilmesi, WHO/HRP Hizmet Araştırmaları Steering Komitesi Üyeliği, Dünya Sağlık Örgütü İcra Komitesi Üyeliği görevlerinde bulunan Prof. Dr. Nusret H. Fişek 1983-1990 yılları arasında Türk Tabipleri Birliği Başkanlığı da yapmıştır.

- Nüfusbilim (demografi) alanındaki çalışmaları nedeniyle Michigan Üniversitesi 150. yıl ödülünü, sağlığın sosyalleştirilmesi alanındaki çalışmaları nedeniyle ise İngiliz Kraliyet Akademisi üyeliğini (FRCP) alan Prof. Dr. Nusret H. Fişek, Cüzzam Savaş ve Araştırma Derneği Şeref Diploması, Hacettepe Üniversitesi Akademik Hizmet Belgesi, Türk Tabipleri Birliği Hizmet ve Onur Belgesi ve Türkiye Ulusal Verem Savaş Derneği Şeref Rozeti sahibidir.

- Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkındaki Kanun ile Türk Nüfus Planlaması Kanunu'nun hazırlanması, sağlık hizmetlerinin daha sonra Dünya Sağlık Örgütü tarafından da benimsenen çağdaş ilkelere göre düzenlenmesindeki önemli hizmetleri, tıp eğitiminin topluma dönük eğitim biçimine dönüştürülmesindeki hizmetleri, Mikrobiyoloji, Halk Sağlığı ve Nüfus Sorunları alanlarındaki derin bilgisiyle sayısız uzman yetiştirmesi ve çok sayıda bilimsel eser vermesi nedeniyle 'Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) 1993 HİZMET ÖDÜLÜ' verilmiştir.

- Prof. Dr. Nusret H. Fişek, 'The Faculty of Community Medicine of the Royal College of Physicians' (FRCP), 'American Medical Association', 'Harvard Chapter of the Society of Sigma', 'The New York Academy of Sciences', 'The National Geographic Society', 'The Incorporated Liverpool School of Tropical Medicine', 'The American Public Health Association', İnsan Hakları Derneği, Atatürkçü Düşünce Derneği, Nükleer Tehlikeye Karşı Barış ve Çevre İçin Hekimler Derneği (NÜSED) ve Ankara Jinekoloji Cemiyeti üyeliği yapmıştır.

Ama hep bir şeyler eksik kalmıştı!

Herkesin hayatta işgal ettiği bir yer var: Hacim içinde bir hacim... Biz onları, bu yerleri de referans olarak tanır/ tanımlarız. Bu basit, sade ve dolayısıyla kullanışlı bir kategorizasyondur. Ama oyunu bozan, hayatın ve insanın böyle bir hacimden, üç boyuttan ibaret olmayışdır. İçiçe geçmiş sistemleri, hatta çoğu zaman kaotik bir yapısı olan hayatın içinde, tam-tamına onun kadar karmaşık bir başka varlığın, insanın ve insana ait olanın tanımlanması, kategorize edilmesi, yerleştirilmesi ve hiç durmadan akan zamanın da içinde, tanımlanmış olan özelliklerini sürdürmesi neredeyse imkânsız.

Ama anlamak için de bir sistem gerektiğine hiç şüphe yok. Eğer bir sisteminiz yoksa, anlayamaz, ama anlamadığınızı da bilemezsiniz. Zaman içinde sanat, bilim, felsefe kendilerine mahsus sonsuz çeşitlilikte anlama biçimleri geliştirdiler. Biz de yirmi küsur yıllık tababet pratiğinden sonra artık kendimizi sınırları aşağı yukarı belli olan, akıl yürütme, araştırma şekilleri netleşmiş, ne dediğini, ne istediğini bilen bir disiplin içinde, deneyim kazanmış ve kendi bilgisini hazmetmiş olarak bulmak istedik.

Böyle olmadı

Öğrenci olarak, öğretmen olarak; pratisyen olarak, uzman olarak; kamu hastanelerinde, özel muayenehanede, devlet memuru ya da tabip odası üyesi olarak, sağlık ocağında ya da eğitim hastanesinde; aşı kampanyasında, araştırma projesinde, birbirinden farklı ama aslında aynı işin parçaları olan tüm alanlarda bulunurken kendimizi yeniden ve yeniden tanımladık, esas kaybetmemeye çalışarak. Her durum kendi gerçeğini ve kendi hayalini gösterdi bize. Ama hep hekim olduk, bunun dışına çıkmadık. Bunun iyi tarafları vardı şüphesiz çünkü zaten en çok istediğimizi, "bizden bekleneni verme" şansını yaratıyordu.

Ama bir şeyler de hep eksik kaldı.

Eksik kalanın ne olduğunu, bazen bir hastanın sizin aklınıza hiç gelmeyen bir ihtimali öyle kendiliğinden soruverişinde, bazen bir roman karakteri ya da bir film hikayesinde, aslında belki de en derin şekilde bir hasta yakını olarak sıra beklerken koridorda gördüğünüz bir ayrıntıda, ya da kendinizi meslekdaşınıza sorarken bulduğunuz bir soruda yakalayabilirsiniz.

Bu fark ediş, kavrayış sizi hem efendisi hem de kölesi olduğunuz, tanıdık bilginizden uzaklaştırır, hatta yaklaştırır. Ama başka bir görme biçimi kullandığınız için şaşırtır. Bir gözden geçirmeye ya da bilginin aslında nasıl bir şey olduğuna ait sorular sormaya teşvik eder.

Bir kimyager ya da makina mühendisi için de böyle midir? Tıp bilimi, özellikle de nöropsikiyatri, içerdiği yoğun belirsizlik ve tekrar edilemezlik, bir örneğin imkansızlığı gibi pek çok karakter özelliği dolayısıyla farklı bir yere oturuyor. Dolayısıyla bu fark edişlerin günlük pratiğimizde de kıymeti çok büyük.

Başta da söylediğimiz gibi sistemi olayan bir bilme/anlama olamayacağı açık. Ama sistemi bozan her şeyi istisna kabul etmek ve ihmal etmek bir zaman sonra kullanıma değeri olmayan, adı var kendi yok içi boş sınıflamalar içinde yolumuzu kaybetmemize yol açabilir.

Bu fark edişleri, alıştığımız

sistemde denemek, ya da sistemi buna yaklaştırmak için biraz eğip bükme, kendi alanlarında bu denemeleri yapan diğer disiplinlerle de alışverişte bulunmak, kategorize etmeyi sonraya bırakarak derinlemesine anlamaya çalışmak hayatımızı zenginleştirebilir, eksikimizi tamamlayabilir.

Bunun çeşitli yolları bulunabilir tabii ki. Biz de bunlardan birini denemek, bazen çarpışma, düşme, oyundan atılma ihtimallerini de göze alarak, başka sınıflarla ortak teneffüs alanlarında buluşmayı denemek istedik.

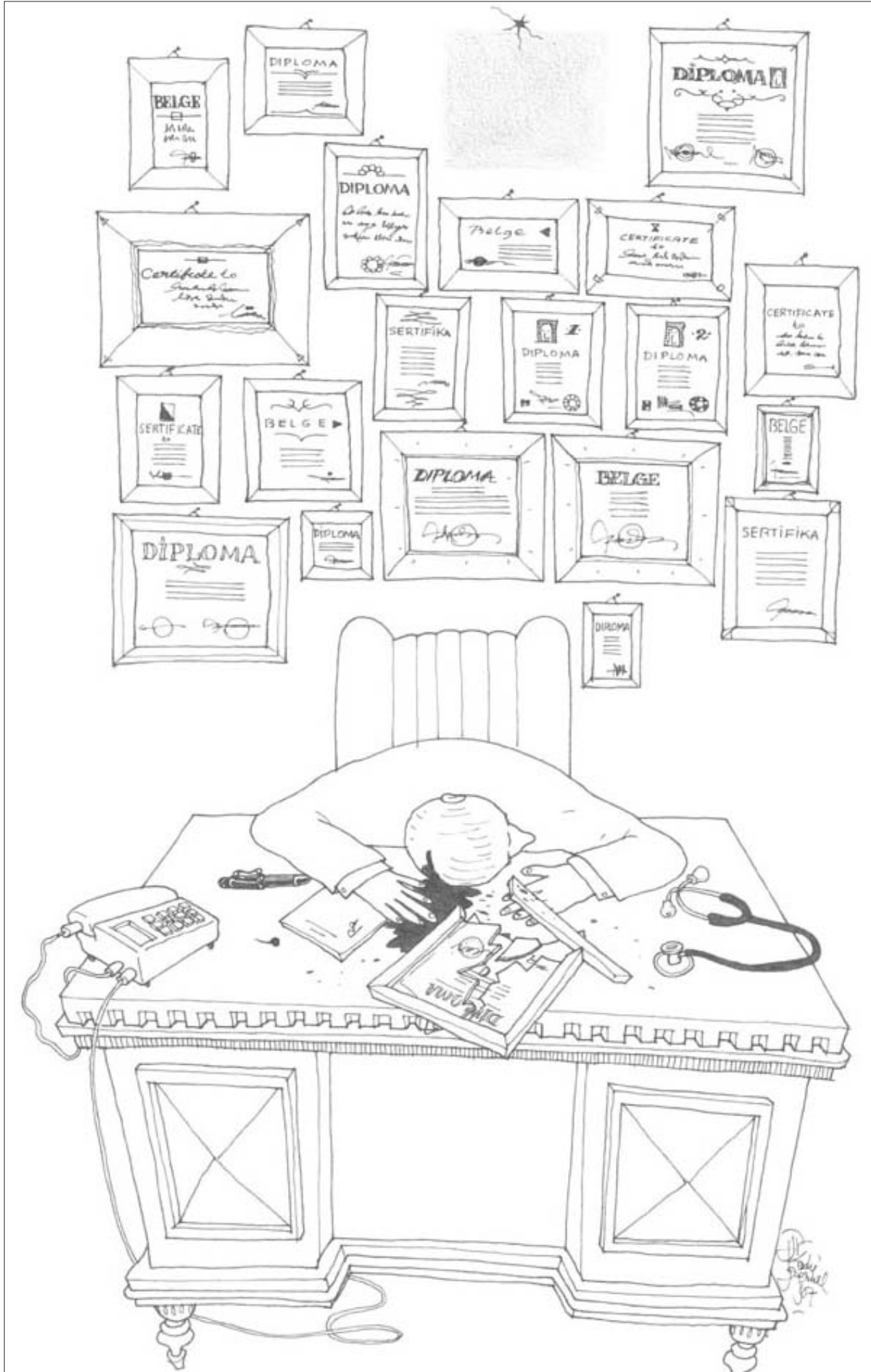
Bilimsel bir tıbbî makale için asla kabul edilemez olan, hikaye, roman veya film için vazgeçilmezdir. Ana malzeme doğal olarak yine insan ve onun hayatıdır. Ama sanat özellikle aykırılıkları izler. Kavramlar, sınıflamalar içerisinde kalanlarla değil, cevabı olmayan sorularla, aykırı olanla, başka bakış açılarıyla ilgilenir. Yani bilim toplar, kuralları belirler, sınıflandırır, standardize eder ve anlamamızı sağlar; sanat dağırır, deforme eder, karıştırır, kural dışılığı, aykırılığı, yeniyi gösterir ve anlayışımızı başka bir seviyeye ve zaviyeye taşır.

Biz de bu iki alanın kesişen yüzlerinde, bizi şaşırtan, düşündürdüren, sistem dışına çıkaran, görüşümüzü bulandırıp, netleştiren, aklımızı karıştırıp, zihnimizi ıştan kitaplar ve filmler hakkında sizlerle konuşmayı umuyoruz. Amacımız, bir yandan, geleksel mesleki yaklaşımın sınırlarını çizdiği alana bazen içerden bazen dışardan

bakmayı denemek, diğer yandan da bu alanı, ona değip dokundukları ve hatta içinden geçtikleri ölçüde hikayeleri, romanları, filmleri kapsayacak kadar genişleterek farklı şekilde tarif etmek. Yani bu sayfada, lipid düşürücülerin kullanımına şüphe ile yaklaşan kitaplardan da Çehov'dan ya da Fellini'den de, bahsedildiğini görebilirsiniz.

Bir ana fikirden yoksun ve dağınık görünümlü bu yazıyı; John Berger'in resimsiz bir sayfadaki yazısını aktararak bitirelim.

"Geçenlerde bir sırt ameliyatının (hepsini sırtımızda taşıyıp, kameralar, mercekler ve filmleri içine sığdırdığımız o lanet olası olumsuz çantası yüzünden) peşinden iki hafta boyunca bir hastanede yatımdım. Hareketsiz, kılımlı kıpırdatmama izin verilmeyen sırtüstü yatıyordum. Fotoğrafi çekilebilecek şeyleri düşünmeye koyuldum ben de: koğuşun boyutlarını, talihsiz hasta arkadaşlarımı (kafatası ve omurga hastalıklarına bakılan nöroşirurji bölümündeydim), bal dök yala temizliğindeki koridorları, lekesiz tavanı, her tarafın beyazlığını, lekesiz ızdırabı. Fotoğraflar bunlar gösterebilir. Sonra da, aynı anda çitin iki tarafında birden bulunabileceğinizin farkına vardım. Dünya Sağlık Örgütü adına çalıştığım yıllar boyunca hep hasta, ameliyattan çıkmış, yaralı insanların fotoğraflarını çekmiştim. Bu defa onların tarafında bulunmak daha iyi gelmişti; bu deneyimi silinmeyecek şekilde kaydetmiştim, ama film üzerine değil, hafızama."

Dr. Kadir Doğruer